

राज्यातील शासन मान्यताप्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित शिक्षण संस्थांमधील व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणाऱ्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्काच्या प्रतिपूर्तीची योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे सुरु ठेवण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग,
शासन निर्णय क्र. इबीसी-२०१६/प्र.क्र. २२१/शिक्षण-१,
मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक : ३१ मार्च, २०१६.

वाचा : १) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, क्र.टीईएम-२०१५/
प्र. क्र. २१९/तांशि-४, दिनांक ३१ मार्च, २०१६.

प्रस्तावना :

शासनाच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, कृषि विभाग, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय आणि मत्स्यव्यवसाय विभाग या विभागांच्या अधिपत्याखालील मान्यता प्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित संस्थांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती करण्याबाबतचा धोरणात्मक निर्णय शैक्षणिक वर्ष २००६-०७ पासून घेतलेला आहे. सदरहू निर्णय शैक्षणिक वर्ष २००७-०८, २००८-०९, २००९-१०, २०१०-११, २०११-१२, २०१२-१३, २०१३-१४ व २०१४-१५ मध्ये कायम ठेवण्यात आलेला आहे. सदरहू योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून सुरु ठेवण्याबाबतच्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या प्रस्तावास मा.मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत मान्यता घेण्यात आली असून त्यासंदर्भातील उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या दिनांक ३१ मार्च, २०१६ च्या शासन निर्णयाच्या अनुषंगाने अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास वर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता. त्यानुसार शासनाने पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

शासन निर्णय :

राज्यातील शासकिय, अशासकिय अनुदानित व विनाअनुदानित महाविद्यालये /तंत्रनिकेतने आणि शासकिय विद्यापीठात विनाअनुदानित तत्वावर सुरु असलेल्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेतलेल्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे सुरु ठेवण्यास खालीलप्रमाणे शासनाची मान्यता देण्यात येत आहे :-

१. प्रचलित शिक्षण शुल्क प्रतिपूर्ती योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे अंमलबजावणी करण्यात यावी.
२. सदर योजनेच्या अंमलबजावणीस दरवर्षी मंत्रिमंडळाची मान्यता न घेता धोरण म्हणून सदर योजनेस मान्यता देण्यात यावी.

३. सदर योजनेच्या अंमलबजावणी संदर्भातील सुधारीत पद्धतीचा पुढील शैक्षणिक वर्ष संपण्यापूर्वी विभागाने सविस्तर आढावा घ्यावा.

४. तसेच सदर योजनेच्या अंमलबजावणीकरिता आवश्यक असलेला निधी प्रत्येक वित्तीय वर्षी अर्थसंकल्पीत करून उपलब्ध करण्यात यावा.

५. सदर योजनेचे मूळ निकष न बदलता अंमलबजावणीत सुधारणा करण्याचे अधिकार प्रशासकीय विभागांस वित्त विभागाच्या सल्ल्याने प्रदान करण्यात आले आहेत.

त्यानुसार सदरहू योजना शैक्षणिक वर्ष २०१५-१६ पासून पुढे सुरु ठेवण्यास खालील सुधारीत अटी व शर्तीनुसार मान्यता देण्यात येत आहे-

अ) आरोग्य विज्ञान पदवी अभ्यासक्रम (वैद्यकीय, दंत, होमिओपॅथी, युनानी, आयुर्वेद, भौतिकोपचार, व्यवसायोपचार व नर्सिंग) :- असोशिएशन ऑफ मॅनेजमेंट्स ऑफ अनएडेड प्रायव्हेट मेडीकल अँड डेंटल कॉलेजेस ऑफ महाराष्ट्र, मुंबई यांनी आरोग्य विज्ञान अभ्यासक्रमाच्या प्रथम वर्षास राबविलेल्या प्रवेश प्रक्रियेतून अथवा शासनाच्या सामाईक प्रवेश परीक्षाद्वारे प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना ते त्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण करेपर्यंतच्या कालावधीसाठी लागू राहिल. मात्र सदर प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त राहिलेल्या जागांवर संस्था स्तरावर प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना जरी अशा प्रवेशांना प्रवेश नियंत्रण समितीने मान्यता दिली असली तरी या योजनेचा लाभ होणार नाही.

ब) उच्च व तंत्रशिक्षण विभागांतर्गत- राज्यातील विनाअनुदानित महाविद्यालये /तंत्रनिकेतनांसमवेत शासकीय व अनुदानित महाविद्यालये /तंत्रनिकेतने आणि शासकीय विद्यापीठातील विनाअनुदानित तत्वावर चालविली जाणारी व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना लागू राहिल.

या योजनेमध्ये खालील अभ्यासक्रमांचा समावेश राहिल :-

पदविका	पदवी	पदव्युत्तर पदवी
अभियांत्रिकी	अभियांत्रिकी	एम.बी.ए./एम.एम.एस.
औषधनिर्माणशास्त्र	औषधनिर्माणशास्त्र	एम.सी.ए.
एचएमसीटी	एचएमसीटी	--
--	वास्तुशास्त्र	--

क) कृषी, पशुसंवर्धन व दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग :- राज्यातील चारही कृषी विद्यापीठांतर्गत कार्यरत असलेल्या मान्यता प्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित विद्यालये/महाविद्यालयांमधील शासकीय कोट्यातून प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना महाराष्ट्र कृषी शिक्षण व संशोधन परिषदेने निर्धारित केलेल्या दराप्रमाणे शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती पुढील अभ्यासक्रमांसाठी ही प्रतिपूर्ती योजना लागू राहिल.

कृषी विद्यालये (पदविका)

दुग्ध व्यवसाय विकास (पदविका)

कृषी व संलग्न विषयांची महाविद्यालये (पदवी व पदव्युत्तर)

कृषी जैव तंत्रज्ञान महाविद्यालये (पदवी व पदव्युत्तर)

कृषी अन्न तंत्रज्ञान महाविद्यालये (पदवी व पदव्युत्तर)

ड) महाराष्ट्र शासनाच्या बी.एड व डी.एड. अभ्यासक्रमाच्या प्रतिपूर्तीसाठी पूर्वीचे आदेश लागू राहतील. सदर अभ्यासक्रमांची प्रतिपूर्ती राज्य शासनाच्या अनुक्रमे उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग व शालेय शिक्षण विभागाने निश्चित केलेल्या दराप्रमाणे अनुज्ञेय राहिल.

२) सदरहू योजना सन २०१५-१६ पासून पुढे खालील अटी व शर्तीनुसार लागू राहतील :-

(१) राज्यातील मान्यता प्राप्त खाजगी विनाअनुदानित व कायम विनाअनुदानित शिक्षण संस्थांमध्ये व्यवसायिक अभ्यासक्रमासाठी सन २०१५-१६ या शैक्षणिक वर्षापासून प्रथम वर्षात प्रवेश घेतलेल्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती, व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्काची १०० टक्के प्रतिपूर्ती व इतर मागास प्रवर्गाच्या विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परीक्षा शुल्काची ५० टक्के प्रतिपूर्ती त्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यन्त अनुज्ञेय राहिल.

(२) विमुक्त जाती व भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रुपये ४.५० लाखाच्या मर्यादेत असावे. या योजनेचा लाभ प्रथम वर्षाकरिता मिळाल्यानंतर ही सवलत त्यांचा अभ्यासक्रम पूर्ण होईपर्यन्त अनुज्ञेय राहिल. अशा विद्यार्थ्यांना दुस-या वर्षापासून दरवर्षी उत्पन्नाचा दाखला सादर करण्याची आवश्यकता राहणार नाही.

(३) आरक्षणाचा लाभ न घेता गुणवत्तेनुसार खुल्या गटातील जागांवर प्रवेश घेतलेल्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांसाठी सुध्दा सदर योजना लागू राहिल.

(४) उपरोक्त योजना फक्त शासकीय कोट्यातून प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांनाच लागू राहिल.

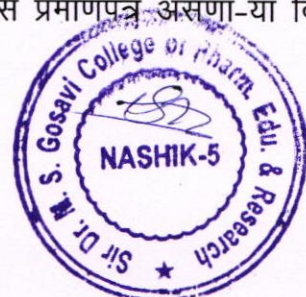
(५) तंत्रशिक्षणाशी निगडित पदविका, पदवी, पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांसाठी या योजनेचा लाभ ज्या विद्यार्थ्यांनी शासनाच्या केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे (CAP) प्रवेश घेतला आहे, अशाच विद्यार्थ्यांना लागू राहिल. मात्र सदर प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त राहिलेल्या जागांवर संस्थास्तरावर प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना जरी अशा प्रवेशांना प्रवेश नियंत्रण समितीने मान्यता दिली असली तरी या योजनेचा लाभ होणार नाही.

(६) थेट द्वितीय वर्ष अभियांत्रिकी तसेच औषध निर्माण शास्त्र तसेच पदवी अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणा-या विद्यार्थ्यांनी जर शासनाच्या केंद्रीभूत प्रवेश प्रक्रियेद्वारे (CAP) प्रवेश घेतला असेल तरच त्यांना प्रतिपूर्ती योजनेचा लाभ होईल. मात्र सदर प्रवेश प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर रिक्त राहिलेल्या जागांवर संस्थास्तरावर प्रवेश घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना जरी अशा प्रवेशांना प्रवेश नियंत्रण समितीने मान्यता दिली असली तरी या योजनेचा लाभ होणार नाही.

(७) सदरहू योजनेचा लाभ एआयईईई कोट्यातून प्रवेश घेणाऱ्या महाराष्ट्र राज्यातील अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना लागू राहिल.

(८) सदर योजना ही खाजगी अभिमत विद्यापीठ अथवा खाजगी स्वयंअर्थसहाय्यीत विद्यापीठातील अभ्यासक्रमांसाठी प्रवेश घेणा-या विद्यार्थ्यांना लागू राहणार नाही.

(९) सदर योजनेतर्गत देण्यात येणारा लाभ हा शासनाने निश्चित केलेल्या निवडक व्यावसायिक अभ्यासक्रमांसाठी केवळ महाराष्ट्र राज्यातील अधिवास प्रमाणपत्र असणा-या विद्यार्थ्यांसाठीच मर्यादित राहिल.

(१०)शासनाच्या विविध शिष्यवृत्ती योजनांपैकी केवळ कोणत्याही एकाच योजनेतर्गत लाभ मिळण्यास संबंधित विद्यार्थी पात्र असेल. म्हणजेच अन्य योजनेच्या माध्यमातून विद्यार्थी कोणत्याही शिष्यवृत्ती / शुल्क प्रतिपूर्तीचा लाभ घेत असल्यास तो विद्यार्थी या योजनेतर्गत लाभ मिळण्यास पात्र असणार नाही.

(११)आरोग्य विज्ञान पदवी अभ्यासक्रम, उच्च व तंत्रशिक्षण विभागातर्गत येणारे अभ्यासक्रम व कृषी, पशुसंवर्धन व दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभागातर्गत येणारे अभ्यासक्रमामध्ये प्रवेश घेतलेल्या लाभार्थी विद्यार्थ्यांने नियमितपणे महाविद्यालया / तंत्रनिकेतनामध्ये शिक्षणासाठी वर्गात उपस्थित राहणे आवश्यक राहिल व प्रत्येक सत्र अथवा वर्षाची परीक्षा देणे आवश्यक राहिल. केवळ विशिष्ट परिस्थितीत विशेषतः आजारपणाच्या कारणास्तव परीक्षा देणे शक्य झाले नसल्यास संबंधित विद्यार्थी व शैक्षणिक संस्थेने तशी शिफारस केल्यानंतर संबंधित सक्षम अधिकारी यांनी तसे प्रमाणित करणे आवश्यक राहिल.

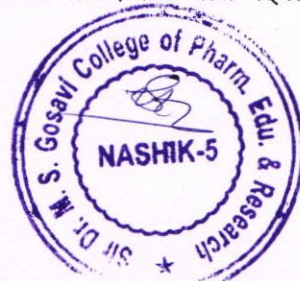
(१२)पात्र लाभार्थी विद्यार्थी व्यावसायिक अभ्यासक्रमाकरिता प्रवेश घेतल्यानंतर एखादया सत्राची (सेमिस्टरची) परीक्षा दिली नसल्यास अथवा एखादया शैक्षणिक वर्षात अनुत्तीर्ण झाल्याने त्या वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसल्यास पुढील वर्षाकरिता सदर योजनेतर्गत सदर विद्यार्थी लाभ मिळण्यास अपात्र राहिल.

तथापि, तदनंतर पुनश्च: त्या सत्र/वर्षात परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर अथवा अंशतः पास (ATKT) झाल्याने त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाल्यास सदर योजनेतील लाभासाठी पुन्हा पात्र ठरेल.

(१३)परंतु असे पात्र लाभार्थी विद्यार्थी अभ्यासक्रमास प्रवेश घेतल्यानंतर संपूर्ण अभ्यासक्रमाच्या एकूण कालावधीत दोन किंवा त्यापेक्षा अधिक वेळी पूर्णतः अनुत्तीर्ण झाल्यामुळे त्या अभ्यासक्रमाच्या पुढील शैक्षणिक वर्षासाठी प्रवेश मिळाला नसेल तर संबंधित विद्यार्थी प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाच्या उर्वरित कालावधीसाठी सदर योजनेतर्गत लाभाकरिता कायमस्वरूपी अपात्र ठरेल.

(१४) लाभार्थी विद्यार्थी व संबंधित शिक्षण संस्था यांनी सदर योजनेतर्गत लाभ घेण्यासाठी सादर केलेल्या अर्जात चुकीची अथवा दिशाभूल करणारी माहिती सादर केल्यास त्यास उर्वरित अभ्यासक्रमाच्या कालावधीसाठी लाभ देण्यात येणार नाही. तसेच, त्या विद्यार्थ्याला/संस्थेला त्यांनी सादर केलेल्या चुकीच्या माहितीच्या आधारे त्यापूर्वी मिळालेल्या लाभाच्या संपूर्ण रकमेची व्याजासह वसूली करण्यात येईल व कोणत्याही योजनेतर्गत संबंधित विद्यार्थ्यास शिष्यवृत्ती/शुल्क प्रतिपूर्ती मिळण्यास प्रतिबंधित केले जाईल. या संदर्भातील सर्वस्वी जबाबदारी ही योजनेची अंमलबजावणी करणा-या सक्षम प्राधिकाऱ्याची असेल.

(१५) संबंधित विद्यार्थी स्वतःच्या चुकीच्या वर्तनामुळे समाधानकारक शैक्षणिक प्रगती करित नसल्याबाबत किंवा संबंधित प्राधिकाऱ्याच्या पूर्वपरवानगीशिवाय अनियमितपणे गैरहजर राहणे इत्यादी स्वरूपाचे गैरवर्तन करत असल्याबाबत संबंधित शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने निदर्शनास आणले तर अशा विद्यार्थ्यांची शुल्क प्रतिपूर्ती थांबविण्यात किंवा रद्द करण्यात येईल.

- (१६) ज्या अभ्यासक्रमाकरिता पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांस प्रतिपूर्ती प्रदान करण्यात आली आहे तो अभ्यासक्रम संबंधित विद्यार्थ्यांने मध्येच सोडला तर अशा विद्यार्थ्यांस प्रदान केलेल्या प्रतिपूर्तीची रक्कम राज्य शासनास योग्य वाटल्यास त्याच्या/तिच्याकडून वसूल केली जाईल.
- (१७) सदर योजनेच्या अंमलबजावणीबाबतच्या कोणत्याही पूर्वसूचना न देता बदल अथवा सुधारणा करण्याचे अधिकार शासनास राहतील व असे बदल केल्यामुळे कोणत्याही प्रकारचे नुकसान झाल्याबाबतचा दावा कोणत्याही विद्यार्थ्यांस किंवा शैक्षणिक संस्थेस अथवा विद्यार्थ्यांच्या पालकांना शासनाच्या विरुद्ध करता येणार नाही.
- (१८) सदर योजनेच्या लाभाकरिता शासकीय अथवा शासन अनुदानित शैक्षणिक संस्था किंवा शासकीय विद्यापीठ वगळून अन्य सर्व खाजगी विनाअनुदानित शैक्षणिक संस्थांमधील पात्र विद्यार्थ्यांचे प्रवेश व विद्यार्थ्यांकडून आकारावयाचे असलेले शिक्षण शुल्क हे महाराष्ट्र विनाअनुदानित खाजगी व्यावसायिक शैक्षणिक (प्रवेश व शिक्षण शुल्क यांचे विनियमन) अधिनियम २०१५, मधील तरतूदीनुसार शुल्क नियामक प्राधिकरणाकडून प्रत्येक वर्षी निश्चित करून अंतिम करणे आवश्यक राहिल.
- (१९) सदर योजनेतर्गत पात्र असणारे व्यावसायिक अभ्यासक्रम राबविणाऱ्या संबंधित शैक्षणिक संस्थांनी पुढील ३ वर्षांच्या आत म्हणजेच शैक्षणिक वर्ष २०१८-१९ पर्यंत सक्षम शिखर संस्थेकडून मूल्यांकन व दर्जाचा मानांकन प्राप्त करणे (Assesment and Accreditation) आवश्यक राहिल. तदनंतर शैक्षणिक वर्ष २०१९-२० पासून संबंधित शिखर संस्थांकडून मूल्यांकन व दर्जा निश्चिती करून मूल्यांकन प्राप्त न केल्यास अशा संस्थांना मूल्यांकन व दर्जा मानांकन प्राप्त होईपर्यंत या योजनेतून वगळण्यात येईल व त्या वर्षापासून केवळ मानांकन प्राप्त करणाऱ्या शैक्षणिक संस्थेमध्ये प्रथम वर्षासाठी प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांकरिताच सदर योजना लागू राहिल.

शुल्क प्रतिपूर्तीच्या वितरणाची कार्यपद्धती:-

- (०१) सदर योजनेतर्गत शैक्षणिक संस्थांमधील सर्व व्यावसायिक अभ्यासक्रमांना प्रवेश घेणा-या पात्र लाभार्थींचे अर्ज संगणकीय ऑनलाईन प्रणालीद्वारे स्विकारण्यात यावे.
- (०२) विमुक्त जाती व भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांकरिता निश्चित केलेल्या त्यांच्या कुटुंबाची (दोन्ही पालकांची एकत्र) उत्पन्न मर्यादा ही सक्षम अधिकाऱ्याने प्रमाणित केल्याची खातरजमा करणे आवश्यक असून उत्पन्न प्रमाणपत्र हे किमान संबंधित तहसिलदार यांचे असावे.
- (०३) प्रत्येक लाभार्थी विद्यार्थ्यांचा आधार क्रमांक किंवा विशिष्ट संगणकीय क्रमांक नमूद करून संबंधित विद्यार्थी प्रत्येक वर्षाच्या प्रथम सत्राच्या / वर्षाच्या परीक्षेस बसला असल्याबाबत संगणकीय प्रणालीद्वारे खातरजमा करून त्या विद्यार्थ्यांची सर्व माहिती शैक्षणिक संस्थेने ऑनलाईन स्वरूपात प्रमाणित करून ऑनलाईन अर्ज सक्षम अधिका-याकडे सादर करणे आवश्यक राहिल.
- (०४) प्रत्येक लाभार्थी विद्यार्थी हा संबंधित शैक्षणिक संस्थेत प्रवेश घेतल्याची अथवा शिक्षण घेत असल्याची व शैक्षणिक संस्थेत बनावट विद्यार्थ्यांची नोंद नसल्याची संगणकीय प्रणालीद्वारे पडताळणी करणे आवश्यक असेल.

- (०५) सक्षम प्राधिका-यास ऑनलाईन अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर त्यामधील विद्यार्थ्यांची सर्व माहिती व त्यास दिलेला प्रवेश हा प्रवेश नियमन प्राधिकरणाद्वारे वैध ठरविण्यात आल्याची पडताळणी करावी.
- (०६) पात्र विद्यार्थ्यांची माहिती आधार क्रमांक किंवा विशिष्ट संगणकीय क्रमांकाशी संबंधित शैक्षणिक संस्था/विद्यापीठ यांचेकडील अथवा अन्य उपलब्ध व्यक्तिगत माहितीशी संलग्नीत झाल्यानंतर संबंधित विद्यार्थी प्रत्यक्षात शैक्षणिक संस्थेत शिकत असल्याची आणि शैक्षणिक वर्षाच्या प्रथम सत्राच्या परीक्षेस बसला असेल अशा व केवळ उपरोक्त नमूद सर्व अटी/शर्तीची पूर्तता करत असलेल्या पात्र विद्यार्थ्यांनाच सदर योजनेतील लाभासाठी पात्र समजण्यात येईल.
- (०७) ज्या अभ्यासक्रमांना सत्र परीक्षा पध्दती लागू नाही, अशा अभ्यासक्रमाकरीता संबंधित विद्यार्थ्यांचा प्रवेश हा प्रवेश नियमन प्राधिकरण व संबंधित विद्यापीठाने निश्चित केल्यानंतर विद्यापीठाच्या पटवार नोंदविण्यात आलेला नोंदणी क्रमांक तपासून संबंधित अभ्यासक्रमास प्रवेश घेणा-या पात्र विद्यार्थ्यांला व सहा महिन्यांचे पट पडताळून त्याला प्रमाणपत्र दिल्यावर लाभासाठी निश्चित करण्यात येईल. संस्थेने खोटे प्रमाणपत्र दिल्यास संस्थेवर कायदेशीर कार्यवाही करण्यात येईल.
- (०८) अशा पात्र विद्यार्थ्यांची विहित मर्यादेतील प्रतिपूर्ती सक्षम प्राधिकाऱ्याकडून ही थेट स्वरूपात संबंधित शिक्षण संस्थेला त्यांच्या बँक खात्यात ECS द्वारे प्रतिपूर्ती करणे आवश्यक असेल.
- (०९) वरीलप्रमाणे पात्र लाभार्थी विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण शुल्काची प्रतिपूर्ती केल्यानंतर दरवर्षी अशा लाभार्थी विद्यार्थ्यांची अभ्यासक्रम व शैक्षणिक संस्थानिहाय सविस्तर यादी ही समाजकल्याण आयुक्तालय व विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, इतर मागास प्रवर्ग व विशेष मागास वर्ग कल्याण संचालनालयाच्या सक्षम प्राधिकाऱ्यांनी त्यांच्या संकेतस्थळावर न चुकता प्रसिध्द करणे बंधनकारक असेल.
- (१०) तसेच सदर योजनेतर्गत पात्र लाभार्थ्यांपोटी शासनाकडून संबंधित शैक्षणिक संस्थांना अदा करण्यात येणाऱ्या शुल्क प्रतिपूर्तीबाबत विविध विभागांच्या अखत्यारीतील सर्व सक्षम प्राधिकारी किंवा नेमून दिलेल्या त्यांच्या प्रतिनिधीद्वारे वेळोवेळी दरवर्षी लाभार्थ्यांची शैक्षणिक प्रगती व उपस्थिती बाबत खात्री करावी. त्यासाठी आवश्यक त्या सूचना वेळापत्रकासह सक्षम प्राधिकारी व संनियंत्रण अधिकाऱ्यांनी निर्गमित करावीत. तसेच या योजनेतील त्रुटी संदर्भातील निरीक्षण व फलनिष्पत्तीचा अहवाल सक्षम प्राधिकाऱ्यांमार्फत शासनास न चुकता वेळोवेळी सादर करणे अनिवार्य असेल.

यावर होणारा खर्च खालील लेखाशीर्षाखाली मंजूर करण्यात आलेल्या तरतूदीतून भागविण्यात यावा :-

- अ) मागणी क्रमांक एन-३, २२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, २७७-शिक्षण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना-राज्य योजनांतर्गत योजना, (०४)(२०) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना मॅट्रीकोत्तर शिक्षणासाठी शिक्षण फी व परीक्षा फी प्रदाने (विद्ययो) (२२२५ ३८०५) (योजनांतर्गत), ३४-शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने
- ब) मागणी क्रमांक एन-३, २२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, २७७-शिक्षण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- (०२) शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने, (०२)(१७) राज्यातील इतर मागासवर्ग विद्यार्थ्यांसाठी शिक्षण फी, परीक्षा फी प्रदाने (२२२५ ३२३३) (योजनांतर्गत), ३४-शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने

क) मागणी क्रमांक एन-३, २२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, २७७-शिक्षण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- (०२) शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने, (०२)(०४) शिक्षण फी, परीक्षा फी प्रदाने (२२२५ ०८०६) (योजनेतर), ३४-शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने

ड) मागणी क्रमांक एन-३, २२२५ अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती व इतर मागासवर्गीयांचे कल्याण, ०१-अनुसूचित जातीचे कल्याण, २७७-शिक्षण, पंचवार्षिक योजनांतर्गत योजना- (०२) शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने, (०२)(१४) विशेष मागासप्रवर्ग विद्यार्थ्यांना मॅट्रीकोत्तर शिष्यवृत्ती/शिक्षण फी, परीक्षा फी प्रदाने (२२२५ २५९६) (योजनेतर), ३४-शिष्यवृत्त्या/विद्यावेतने

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०३३११६२९१७५२२२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने स्वाक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

Uttam Shivram
Lonare

Digitally signed by Uttam Shivram Lonare
DN: cn=IN, o=Government Of Maharashtra,
ou=Joint Secretary, postalCode=400032,
st=Maharashtra, cn=Uttam Shivram Lonare
Date: 2016.04.01 16:28:05 +05'30'

(उ.शि.लोणारे)

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा. मंत्री, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ६) मा. मंत्री, कृषी व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ७) मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ८) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- ९) अपर मुख्य सचिव, कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) अपर मुख्य सचिव, वैद्यकीय शिक्षण व औषधी द्रव्ये विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) प्रधान सचिव (पदुम), कृषि व प.दु.म. विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) आयुक्त, समाजकल्याण आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १५) संचालक, वि.जा.भ.ज., इ.मा.व विशेष मागास वर्ग संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १६) संचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १७) संचालक, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

- १८) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
(प्रसिद्धीसाठी)
- १९) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
- २०) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
- २१) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई.
- २२) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त/सहायक आयुक्त, समाजकल्याण विभाग,
- २२) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई.
- २३) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- २४) कक्ष अधिकारी, वित्त विभाग (व्यय-१४/अर्थ-५), मंत्रालय, मुंबई.
- २५) कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ अनुसूचित जाती कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई
- २६) कक्ष अधिकारी, विधानमंडळ इतर मागासवर्ग कल्याण समिती, विधानभवन, मुंबई
- २७) निवड नस्ती (कार्यासन शिक्षण-१).

Regarding the continuation of the scheme of reimbursement of tuition fees (free ship) from the academic year 2015-16 for the students belonging to SC, ST, VJNT, SBC and OBC admitted to the vocational courses in the govt. recognized private un-aided and permanent un-aided educational institutions in the state of Maharashtra.....

The Government of Maharashtra
Social Justice and Special Assistance Department

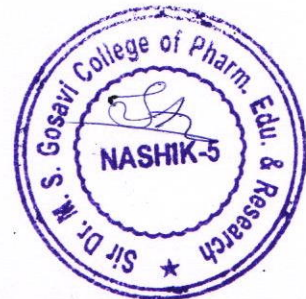
GR No. EBC-2016/P. N. 221/Education-1

Date: 31/03/2016

Ref.: GR, Higher and Technical Education Department No. TEM-2015/P. N. 219/TE-4/Date-31/03/2016

Introduction:

The policy decision has been taken since 2006-07 for the reimbursement of the tuition fees for students enrolling in private unaided and permanent unaided institutions recognized under the auspices of the Department of Higher Technical Education, Department of Medical Education and Medicines, Department of Agriculture, Department of Animal Husbandry, Dairy and Fisheries. This has been continued in the academic year 2007-08, 2008-09, 2009-10, 2010-11, 2011-12, 2012-13, 2013-14 and 2014-15. The proposal of the Department of Higher Technical Education regarding the commencement of this scheme from the academic year 2015-16 has been approved in the meeting of the Hon'ble Cabinet. The proposal to reimburse the tuition fees to the students of special backward classes was under consideration of the government. Accordingly, the government has taken the following decision for the students from Scheduled Castes, Deprived Castes,

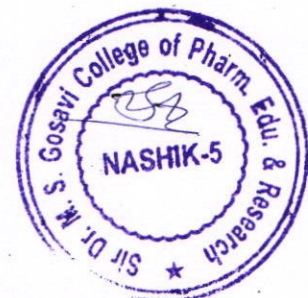

Nomadic Tribes, Special Backward Classes and Other Backward Classes in the State.

1. Prevalence Fee Reimbursement Scheme to be implemented from the academic year 2015-16 onwards.
2. Approval to the scheme should be given as a policy without the approval of the cabinet every year.
3. The department should take a detailed overview of the revised methodology regarding the implementation of the said scheme before the end of the next academic year.
4. Also, the funds required for the implementation of the said scheme should be made available by envisaging each financial year.
5. The authority to improve the implementation of the scheme, without changing the basic criteria, has been given to the administrative departments in consultation with the finance department.

Accordingly, approval is being given to continue this scheme from academic year 2015-16 onwards in accordance with the following conditions.

A) Courses in Health Sciences (Medical, Dental, Homeopathy, Unani, Ayurveda, Physiotherapy, Occupational and Nursing): - It will be applicable to the students who have been admitted through the common entrance test (CET) for a period till they complete the course. However, after the completion of the admission process, the students who have taken admission in the vacancies in the institutions, even if such admissions are approved by the admission control committee, will not be benefitted from this scheme.

B) This scheme will be applicable to non-aided vocational courses in government and aided colleges / technical institutes and government universities, including technical institutes.

Diploma: Engineering, pharmacy, HMCT

Degree: Engineering, pharmacy, HMCT, Architecture

Post-graduation: MBA, MMS, MCA

C) Department of Agriculture, Animal Husbandry and Dairy Development and Fisheries: This scheme will be applicable for further courses.

Agricultural Colleges (Diploma)

Dairy Business Development (Diploma)

Colleges in Agriculture and Allied Subjects (Post and Post Graduate)

Agricultural Biotechnology Colleges (Post and Post Graduate)

Agricultural Food Technology Colleges (Post and Post Graduate)

D) B.Ed and D.Ed. colleges of Government of Maharashtra. Previous orders will be applicable for the completion of the course.

Reimbursement for these courses will be permissible as per the rates fixed by the Department of Higher and Technical Education and School Education, respectively, of the State Government.

2) The scheme will be applicable from 2015-16 onwards as per the following conditions: -

(1) 100 per cent tuition fee and other examination fee will be reimbursed for students belonging to Scheduled Castes, Deprived Castes and Nomadic Tribes, and especially backward classes who have been admitted to the state for vocational courses in recognized private unaided and permanent unaided educational institutions from the academic year 2015-16. Students of backward classes will be allowed 50% refund of tuition fee and examination fee till the completion of their course.

(2) The annual income of parents of students belonging to deprived castes and nomadic tribes, other backward classes and special backward classes should be within the limit of Rs. 4.50 lakhs. After receiving the benefits of this scheme on the first year, will be admissible till the completion of their course. Such students will not be required to submit income certificate from the second year.

(3) The scheme will also be applicable to students belonging to Scheduled Castes, Deprived Castes and Nomadic Tribes, Other Backward Classes and Special Backward Classes who got admitted in open category as per merit without availing the reservation.

(4) The above scheme will be applicable only to the students admitted from the government quota.

(5) The benefits of this scheme for diploma, degree, post-graduate courses related to technical education will be applicable to the students who have taken admission through the Government's Centralized Admission Process (CAP). However, after the completion of the admission process, the students who have taken admission in the above vacancies, even if such admission is approved by the admission control committee, the scheme will not be benefitted to them.

(6) Students enrolling for direct second year engineering and pharmacy courses will get benefits from the reimbursement scheme only if they are admitted through the government's Centralized Admission Process (CAP). However, after the completion of the admission process, the students who have taken admission in the above vacancies, even if such admission is approved by the admission control committee, the scheme will not benefit them.

(7) The benefits of the said scheme shall be applicable to the students belonging to Scheduled Castes, Deprived Castes and Nomadic Tribes, Other Backward Classes

and Special Backward Classes in the State of Maharashtra who are admitted under AIEEE quota.

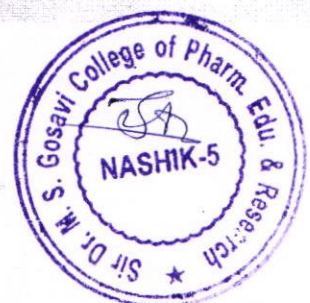
(8) The scheme will not be applicable to the students seeking admission in private autonomous university or private self-financed university.

(9) The benefit provided under this scheme will be limited to the students admitted for selected vocational courses prescribed by the Government and have a domicile certificate of the State of Maharashtra.

(10) Concerned students will be eligible to avail benefits under ONLY one of the various scholarship schemes of the Government. This means that if the student is availing any other scheme / fee refund through other scheme, he / she will not be eligible to avail the benefits under this scheme.

(11) Beneficiary students enrolled in courses under the Department of Health Sciences, Higher Technical Education, Agriculture, Animal Husbandry and Dairy Development and Fisheries, need to attend the classes regularly and must appear for the examination of each semester. If it is not possible to attend the examination in specific circumstances, especially due to illness, it will be necessary for the concerned competent authority to certify it after making such recommendation by the concerned educational institution.

(12) If eligible beneficiaries have not passed any semester examination after taking admission in vocational course or if they have not got admission in any of the academic year then they will **not** be eligible for the said year under this scheme. However, after passing the re-examination in that session / subject, he / she will be eligible again for the benefit of the scheme if he / she gets admission for the next academic year of the course due to partial passing (ATKT).

(13) However, if the eligible student has not completed the course for more than two or more times in the course of the entire course of admission, then he / she will not be able to get the benefits of their course for the rest of the duration.

(14) Beneficiary students and related educational institutions will not be given benefit for the duration of the course if they submit any misleading information submitted for availing benefits under this scheme. Also, the student / institution will be charged interest along with the full amount of the benefit received on the basis of the information submitted by him / her and the student concerned will be prohibited from reimbursed for any scholarship/ fee refund under any scheme. The sole responsibility in this regard lies with the competent authority implementing the scheme.

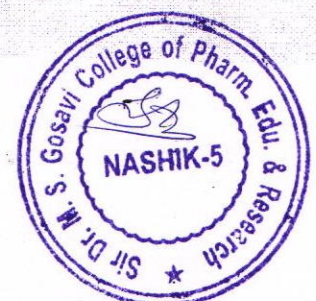
(15) In case of non-satisfactory academic progress due to the failure of the concerned student or in case of non-compliance with the pre-requisite of the concerned authority, etc. the entire benefits of the scheme will get rejected.

(16) If the course for which the eligible beneficiary student has been admitted and is dropped by the concerned student, the amount reimbursed to such student will be recovered from him / her if the State Government seems to do so.

(17) The Government reserves the right to make changes or amendments without giving any prior notice to the implementation of the said scheme and no student or educational institution or parent of the student shall be liable against the Government for any loss incurred due to such change.

(18) The tuition fees charged by eligible students in government or government aided educational institutes or other private unaided educational institutes for admission to the scheme will be required to be finalized by the regulatory authority for each subject as per Maharashtra Unaided Private Professional act 2015.

(19) Relevant educational institutes implementing vocational courses which are eligible under this scheme need to go through assessment by competent apex bodies

within the next 3 years i.e. up to the academic year 2018-19. Subsequently, from the academic year 2019-20, if the assessment status is not approved by the concerned apex bodies, such institutes will be swallowed up from the scheme till the evaluation and rating is obtained.

Procedures for Distribution of Fee

Reimbursement: -

(01) Eligible beneficiaries enrolling in all Vocational Courses in the educational institutes under this scheme will be accepted through a unique computerized online system.

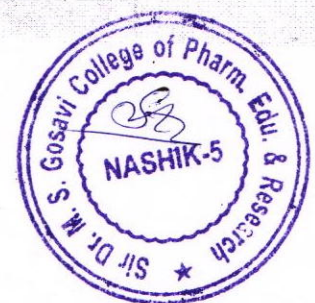
(02) Students belonging to deprived castes and nomadic tribes, students from other backward classes and special backward classes, need to submit income certificate of their family (including all sources) which must be certified by the competent authority.

(03) By mentioning AADHAR number or specific computer number to each beneficiary student, it will be necessary for the concerned student to submit the information to the competent authority online by verifying the information of that student in the online format by ensuring that the concerned student has appeared for the first semester / year examination of each year.

(04) Every beneficiary student will be required to be verified by computer system as he / she is enrolled or studying in the respective educational institution and there is no enrollment of fake students in the educational institution.

(05) Upon receipt of the online application by the competent authority, the admission information of the student in it should be verified if the admission given to him / her has been declared valid by the Admission Regulation Authority.

(06) Eligible students will be able to appear for the exam in the relevant academic institution after attaching the information or specific computer number to the

relevant educational institution / university or other available personal information. Only after verification, the students will be considered eligible for the benefits under this scheme.

(07) Courses for which the semester examination system is not applicable, the admission is given to the concerned students will be verified by the competent authority. If the institution issues a false certificate, legal action will be taken against the institution.

(08) Reimbursement of the fees of such eligible students of the concerned institution should be made by the competent authority in their bank account through ECS within the prescribed period.

(09) Reimbursement of tuition fees for eligible beneficiary students as per rule will be obligatory to the institution.

(10) The list of the beneficiary students, after reimbursement of their fees, should be uploaded by the competent authorities on their respective websites.

(11) Ensure educational progress and attendance of the beneficiaries from time to time through their appointed representatives. The information required for this should be provided by the competent authority and the monitoring officer along with the timetable. Also, it would be imperative to report the errors in the scheme to the Government without delay by the competent authorities.

The arrears shall be met from the provisions sanctioned under the following heading:

- a. Demand No. N-3, 2225 for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and other backward classes Welfare, 01-Scheduled Caste Welfare, 277-Education, Annual Planning Scheme-State Scheme under Scheme, (04) (20) Tuition Fee Examination for Post Graduate Education for Backward Class Students Fee Payments (2225 3805) (Under Scheme), 34-Specialties / Studies

- b. Demand No. N-3, 2225 Welfare for Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes, 01-Welfare for Scheduled Castes, 277-Education, Scheme under Annual Scheme- (02) Specialization / Education, (02) (17) For Other Backward Classes in the State Tuition Fee, Examination Fee Payments (2225 3233) (Under Scheme), 34-Specialties / Studies
- c. Demand No. N-3, 2225 Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes, 01-Welfare of Scheduled Castes, 277-Education, Scheme under Annual Plan- (02) Specialization / Student, (02) (04) Education Fee, Examination Fee Payments (2225 0806) (unplanned), 34- Specialization / Education
- d. Demand No. N-3, 2225 Welfare of Scheduled Castes, Scheduled Tribes and Other Backward Classes, 01-Welfare of Scheduled Castes, 277-Education, Scheme under Annual Plan- (02) Specialization / Education, (02) (14) Special Backward Class Students Specialization / Education Fee, Examination Fee Payment (2225 2596) (Non-Planned), 34-Specialization / Education

राज्यातील लाभ, आर्थिक सहाय्य आणि सेवा यांचे वितरण करण्यासाठी थेट लाभ हस्तांतरण (महा डीबीटी) प्रणाली ही एकमेव राज्यस्तरीय प्रणाली - वितरणाची कार्यपध्दती.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग (मातं)
शासन निर्णय क्र. साप्रवि-मातंस- २०१८/ प्र.क्र.१३८/से-१/३९
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२
दिनांक - १२ ऑक्टोबर, २०१८.

प्रस्तावना :

राज्यातील नागरीकांना लाभ, आर्थिक सहाय्य आणि सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी महाराष्ट्र शासनाच्या अनेक कल्याणकारी योजना आहेत. या योजनांमधील अनेक योजना पात्र अर्जदारांना आर्थिक लाभ अदा करतात. शासनाने थेट लाभ हस्तांतरण प्रणाली, लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात लाभ इलेक्ट्रॉनिक्स पध्दतीने, कमीतकमी स्तरात निधीचे वितरण, निश्चित कालमर्यादेत, जलदगतीने, अचूक लाभार्थी, बोगस आणि वारंवारता कमी करण्यासाठी शासनाने महा डीबीटी प्रणालीचा अवलंब केला आहे.

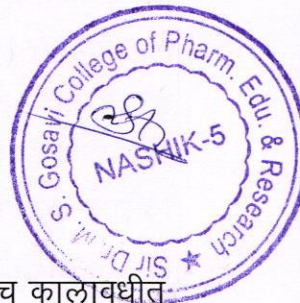
शासनाच्या विविध विभागांकडून देण्यात येणारे लाभ, आर्थिक सहाय्य आणि सेवा यांचे उद्देशीय व पात्र लाभार्थ्यांना वितरण राज्यस्तरीय एकात्मिक प्रणालीद्वारे करणे हा थेट लाभ हस्तांतरण (महा डीबीटी) प्रणालीचा प्राथमिक उद्देश व परिकल्पना आहे. लाभ किंवा सेवांचे हस्तांतरण इलेक्ट्रॉनिक पध्दतीने लाभार्थ्यांच्या आधार संलग्न (युनिक आयडी) बँक खात्यामध्ये हस्तांतरीत होणार आहे.

१. पहिल्या टप्प्यात ६ विभागांच्या ३९ शिष्यवृत्ती योजना राज्य डीबीटी आणि सेवा प्रणालीवर ऑन बोर्ड करण्यात आल्या असून, त्यामध्ये नोंदणी पात्रता तपासणी, अर्ज सादर करणे, छाननी आणि मान्यता, कोषागारात देयकाची निर्मिती आणि निधीचे वितरण, लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा होणे या बाबी सक्षमित करण्यात आल्या आहेत.

६ विभाग खालील प्रमाणे आहेत :-

- सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य
- विजाभज, इमाव आणि विमाप्र कल्याण
- उच्च व तंत्रशिक्षण
- आदिवासी विकास
- शालेय शिक्षण व क्रिडा
- अल्प संख्यांक विकास

इतर विभागांकडून राबविण्यात येणाऱ्या योजना/ लाभ / अर्थसहाय्य हे नजिकच्याच कालावधीत प्रणालीवर घेण्यात येणार असून आणि त्याकरिता येथे विस्तृत केल्याप्रमाणेच कार्यपध्दती असेल.

२. उच्चस्तरीय समितीने मान्यता दिल्यानुसार महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान महामंडळ (महा आयटी) यांचेकडून महा डीबीटी आणि सेवा प्रणाली विकसित करण्यात येत आहे.
- नागरीकांची माहिती उपलब्ध करून घेण्यासाठी व निधीचे वितरण व अंतिम प्रदान याकरिता महा डीबीटी प्रणालीने राज्य आणि केंद्राच्या अनेक एजन्सीस्/ प्राधिकरण/ संस्थांचे राज्यातील कोषागार व PFMS यांच्यासह एकात्मिककरण करण्यात आले आहे. उदा. UIDIA माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळ, जातवैधता समिती, लोकसेवा हक्क, फी नियामक प्राधिकरण, सरल. ही प्रणाली सिंगल साइन ऑन करण्याच्या परिकल्पनेने लाईव्ह डाटा शेअरिंगच्या तांत्रिक क्षमतेसह तयार करण्यात आली आहे.

शासन निर्णय :-

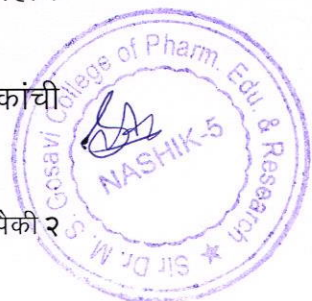
ज्या नागरीक /अर्जदार यांना महा डीबीटी आणि सेवा प्रणाली अंतर्गत कल्याणकारी लाभ घ्यावयाचे आहेत, त्यांनी www.mahadbtmahait.gov.in या वर नोंदणी आणि स्वतःची माहिती (प्रोफाईल) तयार करावी. प्रणालीवर नोंदणी व माहिती तयार केल्यानंतर अर्जदाराला पात्रता आणि ज्या योजनेला पात्र आहे, त्या योजनांची तपासणी करता येईल आणि तो त्याच्याकरिता सर्वोत्कृष्ट ठरेल, अशा लाभाची निवड करू शकेल.

२. एकदा अर्ज सादर केल्यानंतर त्याची संस्था/ एजन्सी/ प्राधिकरण आणि विभाग यांच्यामार्फत बहुस्तरीय छाननी करण्यात येईल. अपु-या माहिती अथवा आवश्यक कागदपत्राअभावी अर्जदाराचा अर्ज छाननी स्तरावर परत पाठविण्याचा पर्याय प्रणालीवर उपलब्ध आहे. संस्था/ एजन्सी/ प्राधिकरण आणि विभाग यांच्यास्तरावर सर्व आवश्यक मान्यतांनंतर अर्ज देयक निर्मितीसाठी आणि तदनंतर प्रदानासाठी अगेषित केला जाईन.

३. महाराष्ट्र डीबीटी प्रणाली चे Budget Estimation, Allocation & Monitoring System (BEAMS) या महाराष्ट्र शासनाच्या वित्त विभागाच्या प्रणालीशी एकात्मिकीकरण (integration) करण्यात आले आहे. BEAMS चे सुरळीतपणे एकात्मिकीकरण करण्यासाठी आणि कामाची पुनरावृत्ती होणार नाही, याकरिता सर्व विभागांनी महा डीबीटी प्रणालीद्वारे देयक सादर करतांना खालील प्रमाणे कार्यपध्दती अवलंबिणे आवश्यक आहे :-

- (अ) महाराष्ट्र राज्य डीबीटी प्रणालीमध्ये योजना ओळखणे
(ब) प्रत्येक योजनेचा योजना कोड मिळविणे आणि कोषागाराशी प्रणालीशी मॅपिंग करणे
(क) योजनानिहाय आहरण व संवितरण अधिकारी ओळखणे आणि त्याची BEAMS वर नोंदणी करणे.
(ड) योजनानिहाय / विशिष्ट बँक खाती उघडणे.
(ई) कोषागार अधिका-याच्या मदतीने BEAMS वर योजनानिहाय/ विशिष्ट बँक खात्याची नोंदणी करणे. हे करण्याची आवश्यकता आहे, कारण, प्रत्येक आहरण व संवितरण अधिकाऱ्याला झॉप डाऊन द्वारे योजनानिहाय विशिष्ट खाते निवडता येईल आणि निधीचे हस्तांतरण योग्य व निवडलेल्या योजनानिहाय विशिष्ट खात्यामध्ये करता येईल.

४. डीबीटी सेलच्या बैठकीत ठरल्याप्रमाणे डीबीटी पोर्टलवरील योजनांकरिता कोषागार देयकांची निर्मिती कोषागार नियमानुसार विहित आणि योग्य नमुन्यात करणे.

५. कोषागार नियमानुसार निर्मित देयके आणि कागद पत्रे कोषगाराकडे मान्यता आणि नोंदणी केलेल्या बँक खात्यामध्ये प्रदानासाठी सादर करण्यात यावीत.

६. आवश्यक प्रक्रिया मंजूरीनंतर विभागाकडून देयक प्राप्त झाल्यावर कोषागार अधिकाऱ्यांनी मान्य झालेली रक्कम BEAMS वर विभागाने नोंदणी केलेल्या योजनानिहाय विशिष्ट बँक खात्यावर हस्तांतरीत करावी.

७. कोषागार अधिकारी देयकासोबत लाभार्थ्यांच्या यादीची मागणी करणार नाहीत. लेखा परिक्षणासाठी महालेखापाल, मुंबई आणि नागपूर यांना खालील नमूद बाबी डीबीटी पोर्टलवर उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत, याची नोंद घेण्यात यावी:-

अ) महालेखापालांचे स्वतंत्र log in credentials असून, ज्यामध्ये त्यांना लाभार्थ्यांची यादी, देयक क्रमांक आणि व्हाऊचर क्रमांक त्यांना पहाता येवू शकेल.

ब) अहवाल/ देयक क्रमांक आणि व्हाऊचर क्रमांकानुसार लाभार्थ्यांची यादी "Download" करण्याची सुविधा महाडीबीटी पोर्टलवर उपलब्ध आहे.

क) आवश्यकतेनुसार महालेखापाल यांना अहवाल विहित नमुन्यात उपलब्ध करून देण्यात यावेत.

८. आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांला योजनानिहाय विशिष्ट बँक खात्यामध्ये निधी प्राप्त झाल्यावर आहरण व संवितरण अधिकाऱ्यांने लवकरात लवकर तो निधी "Central Pool Account" मध्ये जमा करावा. जेणेकरून अर्जदार e-Voucher परत करून त्याला अर्जाप्रमाणे लाभाचे थेटपणे त्याच्या आधार संलग्न बँक खात्यामध्ये प्राप्त होईल, किंवा थेटपणे प्राधिकृत संस्था/ एजन्सी यांच्या खात्यामध्ये प्राप्त होईल.

९. अर्जदाराने एकदा Redeem चे बटण दाबल्यावर वितरण प्रक्रियेला सुरुवात होईल आणि संबंधित लाभार्थ्यांच्या किंवा प्राधिकृत संस्था/ एजन्सी यांच्या खात्यामध्ये PFMS द्वारे लाभाचे हस्तांतरण होईल. देयकाची नस्ती जी डीबीटी प्रणालीद्वारे PFMS वर पाठविण्यात आली असेल, त्यामध्ये प्रधान सचिव (मातं) यांनी त्यांच्या DSC द्वारे प्राधिकृत केल्याचा समावेश असणे आवश्यक आहे व ही नस्ती "Central Pool Account" मध्ये पाठविण्यात यावी. जेणेकरून बँकेला अंतिमतः प्राधिकृत केले असल्याबाबतची फेर पडताळणी करता येवू शकेल, आणि लाभार्थ्यांच्या खात्यावर लाभाचे हस्तांतरण होईल.

१० पात्र अर्जदारांशी संबंधित कोषागारात निर्मित झालेले देयक लाभार्थी नोंदणी प्रक्रियेद्वारे वैध आणि PFMS वर नोंदणीकृत करण्यात येईल. तदनंतर लाभार्थ्यांचा PFMS वर विहित करण्यात आलेल्या तपशीलाची वैधता आणि नोंदणी करण्यात येईल. असफल/ अपयशी प्रकरणांचा ताळमेळ व हाताळणी महा डीबीटी पोर्टलद्वारे करण्यात येईल. विद्यार्थ्यांना असफलतेची कारणे पाठविण्यात येतील आणि दुरुस्तीनंतर अर्जदारांचा तपशील पुन्हा PFMS कडे वैधता व नोंदणीकरिता पाठविण्यात येईल. वैधता आणि नोंदणी प्राथमिकरित्या अर्जदारांच्या बँक तपशील (आधार संलग्न खाते) वैध आणि कार्यरत असल्याची खातरजमा करण्याकरिता आणि भविष्यातील प्रदानां करिता आहेत.

हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या सहमतीने निर्गमित करण्यात आला आहे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून, त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०१८१०१६१८५७२८८७११ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करण्यात आला आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

S V R Srinivas

Digitally signed by S V R Srinivas
DN: cn=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=DIT(GAD),
postalCode=400032, st=Maharashtra,
2.5.4.10=31d35f6a97c6a06dc5c2ca7125fd8ba7f7201e4
77de71d8f230047862bd061,
serialNumber=914d8a9c1092ca4b44280033c71560ea75b
2d56dcb4d3fc1f81eb6dfc5fcb63, cn=S V R Srinivas
Date: 2018.10.16 19:03:57 +05'30'

(एस व्ही आर श्रीनिवास, भाप्रसे)

प्रधान सचिव (मातं)

प्रति,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्र्यांचे अतिरिक्त मुख्य सचिव
३. सर्व मंत्री/ राज्यमंत्री यांचे वैयक्तीक सचिव
४. मा मुख्य सचिव
५. सर्व अतिरिक्त मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव
६. रजिष्ट्रार, मा. उच्च न्यायालय (मूळ साईड), मुंबई
७. रजिष्ट्रार, मा. उच्च न्यायालय (अपील साईड), मुंबई
८. रजिष्ट्रार, लोक आयुक्त/ उप लोकआयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
९. सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
१०. सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
११. महालेखापाल (ए अॅण्ड ई), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१२. महालेखापाल (ए अॅण्ड ई), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१३. महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१४. महालेखापाल (लेखापरीक्षा), महाराष्ट्र राज्य, नागपूर
१५. वेतन व लेखा अधिकारी, मुंबई
१६. निवासी लेखा अधिकारी, मुंबई
१७. पोलीस महानिरीक्षक, मुंबई
१८. पोलीसपंचे सर्व आयुक्त,
१९. सर्व विभागीय आयुक्त
२०. सर्व महापालिका आयुक्त
२१. सर्व जिल्हाधिकारी
२२. जिल्हा परिषद/ नगर पालिकेचे सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी
२३. सर्व मंत्रालयीन विभाग
२४. सर्व विभाग प्रमुख आणि कार्यालय प्रमुख, महाराष्ट्र
२५. निवड नस्ती.

**Disbursement process of Maharashtra
Direct Benefit Transfer and Services
(Maha DBT) Portal as the single Pan-
State portal for delivery of benefits,
subsidies and services in Maharashtra**

**Government of Maharashtra
General Administration Department**

Government Resolution No: GAD-मातंस-2018/C.R.138/S.1/39

Mantralaya, Mumbai – 400 032

Date: 12 October, 2018

Background

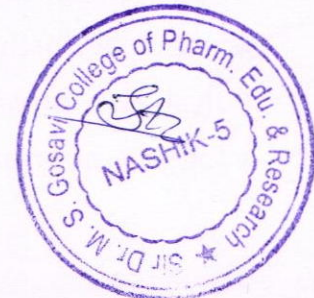
The Government of Maharashtra have a number of welfare schemes which provide benefits, subsidies and services to the citizens of the State. Many of these schemes include financial benefits to the eligible applicants. Direct Benefits Transfer has been adopted by the Government to ensure that benefits are transferred to the beneficiary's bank account electronically, thereby, minimising the various tiers involved in fund flow and ensuring timely and quick payment, accurate targeting of the beneficiary and curbing pilferage and duplication.

Maharashtra State Direct Benefit Transfer (DBT) and Services portal has been envisaged as an integrated state vide portal with the primary objective of disbursing benefits and subsidies and delivering services to the intended and eligible beneficiaries of various departments of the State. The benefits or subsidies will be electronically transferred to the beneficiaries' Aadhaar (Unique ID) Linked Bank Accounts.

1. In Phase I, 39 scholarship schemes across 6 Departments have been on-boarded on the State DBT and Services Portal, enabling registration, eligibility check, application submission, application scrutiny and approval, Treasury bill generation and disbursement of funds to beneficiary accounts.

The 6 Departments are:

- Social Justice and Special Assistance
- VJNT, OBC and SBC Welfare

- Higher and Technical Education
- Tribal Development
- School Education and Sports
- Minorities Development

Other schemes/benefits/subsidies implemented by other Departments of the State will get on-boarded in the upcoming days and would follow a similar process as detailed here.

2. As per the approval of the High Powered Committee, Maharashtra IT Corporation Ltd. (Maha IT) has taken up the development of the Maharashtra State DBT & Services Portal (Maha DBT Portal).

In the Maha DBT portal, there are multiple integrations with various agencies/authorities/bodies of the State and Centre, like UIDAI, SSC-HSC Board, Caste Validity committees, RTS Services, Fee Regulatory Authority, SARAL for fetching of citizen related data along with integration with State Treasury and PFMS for implementing the fund flow and final payment.

The application is envisaged to be a single sign-on integrated application with live data sharing capabilities built on compatible technology platforms.

Government Resolution –

1. Any citizen/applicant desirous of availing any welfare benefit under Maharashtra State Direct Benefit Transfer (DBT) and Services portal, is required to be registered on the portal i.e. at www.mahadbtmahait.gov.in and create his profile. After registration and creation of a profile on the portal, the applicant will have a provision to check the eligibility criteria and his eligibility against the notified schemes on the Portal and can choose to apply to avail the best possible benefit(s).
2. Once the application is submitted, it will go through multi-level scrutiny process at Institution/Agency/Authority and Department levels. The Portal also provides a “send back” option at scrutiny levels, where adequate information/documentation has not been received from the

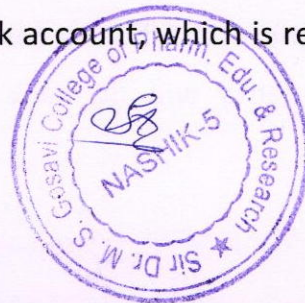

applicant. Post completion of all required approvals from each of the Institution/Agency/Authority and Department levels, the application shall be forwarded for Bill generation and subsequently for disbursements.

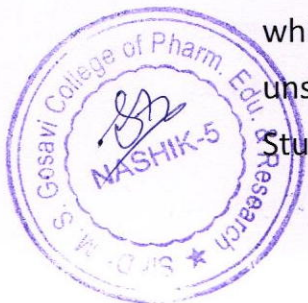
3. Maharashtra DBT portal is integrated with Budget Estimation, Allocation & Monitoring System (BEAMS) which is the online Bill portal of Finance Department, Government of Maharashtra.

In order to implement seamless integration with BEAMS and to ensure deduplication of work, all Departments are required to adhere to the following requirements to raise Treasury Bills for the approved applications, through the DBT Portal:

- a. Identify their schemes which would be getting on-boarded in the Maharashtra State DBT Portal,
 - b. Obtain scheme codes against each of the schemes and map them with the Treasury Systems
 - c. Identify scheme wise Drawing & Disbursement Officer (DDO) and register them with BEAMS
 - d. Open Scheme wise/specific Bank accounts
 - e. Register the scheme wise/specific account in BEAMS against the scheme with the help of Treasury Officers. This is required so that the DDO can choose the scheme specific account via a drop-down and funds can be transferred by Treasury to the required and chosen scheme specific account.
4. As decided in the DBT Cell meeting, Treasury Bills shall be generated in Maharashtra DBT Portal for the on-boarded schemes, as per prescribed and applicable format of Maharashtra Treasury Rules.
 5. As per the Treasury rules, the Bill and the generated documents shall be submitted to the Treasury Offices for approval and obtaining payments in registered bank accounts.
 6. Once the Bill is received from the Departments, after required processing and approval, the Treasury officer shall transfer the approved amount of fund to the scheme specific Bank account, which is registered in BEAMS by the respective Department.

7. Treasury officer shall not demand the list of Beneficiaries along with the Bill. It is to be noted in this context that the AG – Mumbai and AG Nagpur offices shall be provided following features in the DBT portal, for the purpose of Audit process:
 - a. Separate log in credentials of the DBT Portal, so that AG office can view the list of beneficiaries online (in the DBT Portal) against the particular bill number / voucher number
 - b. “Download” facility of the reports / beneficiary lists based on their required bill number / voucher number
 - c. Reports shall be made available as per AG office’s required format, if required
8. After the amount is received by DDO in their scheme specific Bank account from Treasury, the DDO shall transfer the said amount to the “Central Pool Account” at the earliest. Once the fund is credited to the “Central Pool Account”, the applicant shall be getting a notification from the DBT portal so that the applicant can redeem the e-Voucher and avail Direct Benefit disbursements to either his/her Aadhaar linked Bank account or directly to the respective authorised Institution/Agency’s account based on the nature of the application.
9. Once applicant clicks on the Redeem button, disbursement is initiated and the benefit shall be transferred to the respective Beneficiary or authorised Institution/Agency’s account through Public Financial Management System (PFMS). The payment file which is sent from the DBT portal to PFMS shall contain authorisation of Principal Secretary, IT in the form of his DSC authentication and the same file shall be sent to “Central Pool Account” Bank, so that the Bank can finally cross check the authentication and can transfer the benefit to the beneficiary account.
10. The approved applicants against whom the Treasury Bills are generated are validated and registered on PFMS, through a Beneficiary Registration Process. Applicant details are sent to PFMS in the prescribed format which are then validated and registered. Reconciliation and handling of unsuccessful/failure cases will be done by the Maharashtra DBT Portal. Students will be sent reasons for failure and on rectification, the

applicant details will be sent again to PFMS for validation and registration. The validation and registration is primarily done to make sure that the Banking details of the applicants (Aadhaar Linked Accounts) are valid and active and future payments can be made.

This GR issues with concurrence of the Finance Department, Government of Maharashtra.

This Government resolution of Maharashtra Government is available at the website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 201810121542077211. This order has been signed digitally.

By order and in the name of the Government of Maharashtra.

S V R Srinivas

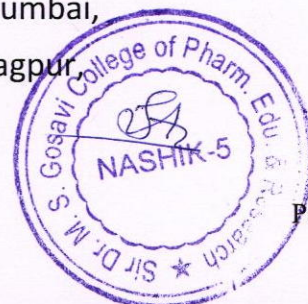
(S V R Srinivas)

Principal Secretary (IT)

Digitally signed by S V R Srinivas
DN: cn=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=DIT(GAD),
postalCode=400032, st=Maharashtra,
2.5.4.20=31 d35fd8975ba0c6a6c5c2ca7125fd8ba77201a470e71
d8f230047862bd061,
serialNumber=914d8a9c1092ca4b44280033c71560ea75b2d56d
cb4d3fc1f81eb6dfc5fcb63, cm=S V R Srinivas
Date: 2018.10.12 15:43:49 +05'30'

To,

1. Secretary to the Hon'ble Governor of Maharashtra,
2. Additional Chief Secretary to Hon'ble Chief Minister,
3. Personal Secretary to All Ministers / All Minister of State,
4. Chief Secretary, Government of Maharashtra,
5. Additional Chief Secretary / Principal Secretary / Secretary of All Departments,
6. Registrar, High Court (Original Side) Mumbai,
7. Registrar, High Court (Appeal Side) Mumbai,
8. Registrar, Lok Ayukta, Up Lok Ayukta, Maharashtra State Mumbai
9. Secretary, Maharashtra Public Service Commission Mumbai,
10. Secretary, Maharashtra Vidhan Mandal Sachivalaya Mumbai,
11. Accountant General (A&E), Maharashtra Mumbai,
12. Accountant General (A&E), Maharashtra Nagpur,
13. Accountant General (Audit), Maharashtra Mumbai,
14. Accountant General (Audit), Maharashtra Nagpur,
15. Pay and Accounts Officer, Mumbai,

16. Residential Audit Officer, Mumbai,
17. Director General of Police, Mumbai,
18. All Commissioners of Police,
19. All Divisional Commissioners,
20. Commissioners of All Municipal Corporation,
21. All Collectors,
22. All CEOs of Zilla Parishad / Municipalities,
23. All Departments of Mantralaya,
24. All Head of the Department and Head of the Offices of Govt. of
Maharashtra
25. Select file, DIT, General Administration Department, Mantralaya

